

en saa dygtig Bedelse, at vi kunne være tilfreds med at faae den Ordning lovfættet, der allerede er truffen tidligere ved den kongl. Resolution. Dette med Hensyn til Sagen i Almindelighed.

Med Hensyn til de lokale Arkiver kan jeg ikke andet end glæde mig over, at vi faae saadanne. Det er jo noksom oplyst, hvilken Daarlighed Arkivsagerne ere udsatte for ude omkring i Provindserne. Det er som om alle Magter og Elementer ere paa Færde for at fortære dem, saa det er paa Tiden, at man gjør Sit til for at bevare dem; thi derigjennem vil der utvivlsomt blive en rig Kilde for Kulturhistorien i sin Tid. Jeg skal kun udtale, at jeg kunde ønske, at man var gaaet endnu videre; men hvad der ikke er kommet nu, kan jo komme senere. Jeg kunde ønske, ved Siden af disse Hovedarkiver, som Forslaget tilføjer, at faae mindre Amtsarkiver, navnlig til Samling af kommunale Sager, kommunale Regnskaber osv. Utvivlsomt gaar der jo nu en Mængde af den Slags Ting til Grunde, som kunne have sin Betydning for Fremtiden i Kulturhistorisk Henseende. Jeg skal saaledes blot nævne det, at vi jo vide, at der er mange Byer, baade i Vest- og Midtjylland, hvis Navne tyde paa, at der tidligere har været Stov paa de Steder. Der er saaledes Byer med Navne som Birck, Skovby, Fastrup, Lund, Langelund. Hadde man nu haft Oplysninger fra tidligere Tider, vilde man jo i hvert Fald have kunnet faae gode Bink om, til hvilken Tid Skovene havde været, hvorledes det er gaaet til med deres Undergang og saa fremdeles. Saaledes vilde man, dersom f. Ex. flere Ting fra Kommunearkiverne kunde samles, fremtidig derigjennem kunne læse Kulturhistorien. Naar den Tid kommer, og den kommer jo nok, at Hederne ere forsvundne og erstattede ved Stove og tildeels ved frugtbare Marker, vil man gjennem Kommuneregnskaberne og Korrespondancerne have en rig Billedning til Forstaaelsen af, hvorledes det er gaaet til. Jeg tvivler nu noget paa, at Kommunerne i nogen stor Maalestof vil sende deres Sager til Viborg, Odense eller Kjøbenhavn. Derimod var der større Nærlighed for, at det vilde ske, naar vi havde Amtsarkiver. Jeg tænker nu ikke paa, at disse skulle have kostbare Bygninger, thi det vilde jo medføre alt for betydelige Omkostninger; men man kunde jo blot leie Lokaler til dem, og saa kunde Hovedarkivaren føre Tilsyn med dem. Dette skal jeg nu ikke komme nærmere ind paa; hvad der ikke kommer nu, kan jo komme senere.

Nærværende Forslag er et Skridt ad den rigtige Vej. Vønningsbestemmelserne skal

jeg ikke komme nærmere ind paa; men blot minde om, at der i Folkethinget har været Forslag fremme om at gaa yderligere ned, Dette Forslag blev forkastet, saa jeg tror ikke, at det kan hjælpe, at dette Thing prøver paa at faae Vøningerne satte op, naar Thinget da vil have Udsigt til at faae Forslaget vedtaget. Den høitærede Kultusminister klagede sig noget over Vøningerne, men erklærede dog, at de vare saa tilfredsstillende, at han kunde modtage dem. Som sagt, der har været Forslag om at gaa dybere ned, og derfor kan det sikkert ikke nytte, at man tænker paa at røre ved den Sag, naar man da ønsker at faae Forslaget igjennem, og det synes jo saa.

Med Hensyn til Beliggenheden har jo den sidste erede Taler her fra Kjøbenhavn været derved, idet han lige overfor de to første Talere har paapeget, at jo den store Mængde, der kommer til Aarhus, rimeligvis ikke vil bestjæftige sig med Arkivsager, og deri giver jeg ham fuldtændig Ret. Det vil jo i Reglen være dels Granskere, og dels Embedsmænd, som ogsaa undertiden kunne have Brug for Et og Andet vedrørende Arkivet; men de ville vel næppe reise efter dem, men forskrive dem med Posten, saa i den Henseende kan det være ligegyldigt, om det bliver Aarhus eller Viborg. Den første Taler (Dam) talte om Aarhus Havn. Jeg ser egentlig ikke, hvad det har hermed at bestille, der er vist ikke Mange der skulle seile til Arkivet. Om han derved tænker paa at faae Sagerne sendte fra Kjøbenhavn til Aarhus, veed jeg ikke; men i alt Fald have vi jo Bane til Viborg, saa det kan ikke volde stor Uleilighed at faae disse Aviser og maaske enkelte andre Sager sendte fra Kjøbenhavn til Viborg. Den Havn, tror jeg, han kunde have ladet været ude af Betragtning, ligesom han ogsaa, som den erede Formand allerede har mindet ham om, kunde have ladet adskillige andre Ting ude af Betragtning. Hovedsagen for mig i dette Spørgsmaal er, hvad for Resten den sidste erede Taler berørte, Folkethingets Stilling; thi Spørgsmaalet om Viborg er jo ikke kommet bag paa det. Udvalget var først enig om Viborg. Men saa faldt det lokale Medlem, støttet af enkelte Andre, fra — dertil er der nu ikke Noget at sige; thi man veed jo, hvilken Rolle de lokale Spørgsmaal spille; saa det erede Medlem fra Aarhus lægger jeg paa dette Punkt mindre Vægt paa. Dernæst har Folkethinget ved 2den og 3die Behandling med stor Majoritet stemt for Viborg, saa det er klart, at Folkethinget holder paa, at Stedet skal være Viborg. Det er Noget, der netop er overveiet og debatteret i Folkethinget. Naar det